

Biblioteca de Catalunya

Centenari de GILBERT DURAND (1921-2021)

TRADICIÓ, CIÈNCIA I CREACIÓ

Aquest acte se celebra per recordar i difondre el llegat d'aquest professor de les universitats de Chambéry i de Grenoble: un home erudit, francès, europeu i universal. Al mateix temps també es pretén recuperar una part de la història de la cultura catalana no gaire estudiada, amb recerques sobre Eugeni d'Ors, un dels promotors de la cultura i de les biblioteques a Catalunya, a principis del segle XX.

L'objectiu de la Taula és doble: a banda d'homenatjar Gilbert Durand, un filòsof francès que coneixia molt bé la història d'Europa i Portugal, es tractarà de conèixer i difondre els seus diversos mètodes avançats de recerca antropològica, basats en l'estudi de la imatge i en l'estructuralisme figuratiu. A la vegada, voldríem recuperar materials i episodis de la nostra història cultural, perquè Eugeni d'Ors fou, a més, un dels intel·lectuals més prestigiosos de l'època. La trajectòria internacional d'Eugeni d'Ors, especialment en la seva etapa francesa, fa que les seves obres siguin pioneres i valorades per un gran ventall d'autors simbolistes que van renovar el pensament i els estudis humanístics després de la Segona Guerra Mundial, entre el quals es troba Gilbert Durand.

Gilbert Durand va aportar diversos mètodes per a estudiar l'ésser humà, les cultures i les societats. També va ser un creador d'institucions i laboratoris que han permès les recerques en equip, així com les d'investigadors aïllats i personals. Són els C.R.I. (*Centres de Recherche de l'Imaginaire*), vinculats a les universitats, o bé com a centres autònoms. L'any 1966 va fundar el C.R.I. de Grenoble, juntament amb Léon Cellier i Paul Deschamps. L'any 2012, el C.R.I.2i (<https://www.ufrgs.br/cr2i/>), de Cluj-Napoca, va prendre el relleu generacional a nivell internacional amb Corin Braga. Aquests centres recullen les seves recerques en un *Bulletin*. Jean-Jacques Wunenburger, des de l'"Association pour la Recherche sur l'Image", de Dijon, havia publicat

anteriorment, en suport paper, el *Bulletin de liaison des Centres de Recherches sur l'Imaginaire*. Actualment, el C.R.I.2i de Cluj-Napoca publica el *Bulletin de liaison du Centre de Recherches Internationales sur l'Imaginaire*, en format electrònic.

Per aquest motiu, per valorar la cultura catalana i a fi de difondre-la, es presenten aquestes dades sobre Eugeni d'Ors, que va consolidar una xarxa i sistema de biblioteques catalanes, avui encara existents, i també una obra pròpia cultural i internacional, coneguda i citada per Gilbert Durand, els seus deixebles, i estudiosos d'arreu del món.

També és un homenatge als bibliotecaris i investigadors, aïllats o en equip. Esperem noves vocacions i adhesions. La fita òptima és que la Biblioteca de Catalunya, per la seva qualitat de biblioteca patrimonial i de recerca, després dels actes del Centenari de Gilbert Durand de la tardor a les universitats i institucions catalanes, sigui un dels nuclis principals que impulsin i formin part d'un "Centre de Recerca de l'Imaginari a Catalunya". És a dir, que la Biblioteca de Catalunya sigui, una vegada més, un suport logístic per a la recerca.

A principis del segle XX, la Biblioteca de Catalunya fou concebuda i creada com una biblioteca de recerca. Aquest caràcter el conserva encara avui, tal com recull la legislació catalana vigent.

La creació d'un sistema cartesià bibliotecari a Catalunya (Biblioteca de Catalunya, Escola de Bibliotecàries, Biblioteques Populars) va permetre l'accés a la cultura i a la recerca en tot el territori català, i s'ha mantingut fins als nostres dies.

Podem establir, doncs, una comparació similar, i positiva, entre els C.R.I. i les biblioteques (tallers i eines de treball de la cultura i de la recerca), que avui conformen el sistema bibliotecari català.

Aquests dos gegants de la cultura, a més de canalitzar les necessitats de la recerca i de l'educació amb la crist·lització d'una infraestructura administrativa sòlida, com són les eines "biblioteques-CRI", coincideixen, si no contemporàniament, sí en la valoració del llegat històric universal, el discurs, el pensament, en l'ús de mètodes similars, o en qüestions teòriques i estètiques, com l'estudi de la història, el Barroc, la valoració de la tradició europea i de la cultura portuguesa.

El mite és el fil conductor de la recerca durandiana, aplicat a l'anàlisi personal i social. Amb el suport pluridisciplinari de la ciència i l'estudi estructural de les imatges, Gilbert Durand va desenvolupar els mètodes de la Mitocrítica, la Mitoanàlisi i la Mitodologia, entre d'altres. L'acte inclou una presentació de mites referents a divinitats femenines.

Montserrat Prat i Serra